

Provincie Utrecht
T.a.v. College van Gedeputeerde Staten
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

Onderwerp: zienswijze ontwerp-UPLG i.c.m. omgevingsvisie en
omgevingsverordening
Datum: 16 februari 2026

Geacht college,

We hebben kennisgenomen van het ontwerp-UPLG, en maken graag gebruik van de mogelijkheid om een gecombineerde zienswijze in te dienen (UPLG, omgevingsvisie en omgevingsverordening). Provincie Utrecht vraagt partijen om hun zienswijze te delen. De Utrechtse Agrarische Collectieven vinden het van belang om gezamenlijk de Provincie Utrecht te informeren over een breed gedeelde zorg.

In het UPLG is het ANLb opgenomen als een van de instrumenten om de doelen uit UPLG te realiseren. Het ANLb is niet langer een losstaand instrument met eigen doelen, maar wordt onderdeel van een breder geheel waarin natuur, water, klimaat en landbouw samenkomen. De Collectieven zien een vervlechting van de UPLG-doelen en het ANLb ontstaan. Daarbij is er onzekerheid over de duur van het ANLb. De Europese middelen zijn voor 6 jaar beschikt. Wanneer deze verminderen valt ook dit deel van het inkomen weg bij de deelnemer.

En dat is zeer zorgelijk. Want deze vervlechting heeft tot gevolg dat er een fundamentele voorwaarde voor een effectief ANLb in het geding is. Voorwaarde voor Europese subsidie is dat het bovenwettelijk is en daarmee de kern raakt van vrijwillig. ANLb is alleen effectief als het vrijwillig is. Vanuit deze vrijwilligheid leveren ANLb-deelnemers natuur- en gebiedswaarde. Door koppeling met de UPLG-doelen is de vrijwilligheid niet langer vanzelfsprekend. Dit kan tot gevolg hebben dat er een daling gaat optreden in deelnemers en zwaar ecologisch beheer, exact het tegenovergestelde als wat er beoogd wordt met het UPLG.

Bij de huidige ANLB tarieven is en blijft de veehouderij de motor van de agrarische bedrijven van onze leden. Het ANLB is in de meeste gevallen "slechts" een neventak met hooguit 2-5% van de totale inkomsten op een agrarisch bedrijf. Het UPLG dreigt in veel gevallen de veehouderij, dus de motor stil te laten vallen. Daarmee verdwijnen juist de boeren die we nodig hebben om het ANLB op te schalen.

Gezamenlijke Utrechtse Collectieven is een samenwerking van 7 collectieven die gezamenlijk ANLB uitvoeren in de provincie Utrecht. Contact kan via provinciaal secretariaat: maarten.vanbeek@collectieflopikerwaard.com

Vanuit de praktijk geven de volgende maatregelen een negatief effect op het doelenkader van ANLb als aanvalsplan Grutto:

- **Peilverhoging tot gemiddeld 40 cm onder maaiveld per peilvlak.** De hoogteverschillen binnen een peilvlak zorgen ervoor dat delen van percelen te nat worden en onvoldoende draagkracht hebben voor beweiding, waaronder het pakket 'voorweiden'. Dit is juist een maatregel die collectieven omarmen voor weidevogelbeheer. Door klimaatverandering groeit het gewas 's winters door en in het voorjaar te snel. Voorweiden met vee zorgt dan voor een gevarieerd mozaïek, wat essentieel is voor kuikens.
- **Beschikbaarheid van voedsel voor weidevogels.** In het broedseizoen zijn wormen de belangrijkste voedselbron. Bij een te hoog waterpeil worden percelen ongeschikt als foerageergebied.
- **Inzet op andere, 'natte teelten'.** Deze zijn vaak ongeschikt voor weidevogels of bieden juist schuilgelegenheid voor predatoren.
- **Stapeling van regelingen.** Het risico bestaat dat ANLb-beheer niet langer mogelijk is door cumulatie van subsidies, zoals extensiveringsregelingen. En de mogelijkheid tot het onbruikbaar laten zijn van het instrument ANLb bij wettelijke verplichting en deze niet gestapeld kan worden.
- **Ruwvoerkwaliteit en randzones.** Een agrariër kan slechts een beperkte hoeveelheid ruwvoer van mindere kwaliteit verwerken. Door wettelijke voorwaarden rond randzones moet kwalitatief goed voer afkomstig zijn van percelen waar nu weidevogelbeheer plaatsvindt. Dit leidt ertoe dat het ANLb verschuift naar randzones, waardoor er minder ruimte overblijft voor effectief weidevogelbeheer. Sta daarom ook bemesting toe in randzones. Verwijder de norm van 40 kg ammoniak per hectare uit de omgevingsverordening en werk met doelsturing om resultaten te behalen.
- **Beperkte uitbreidingsmogelijkheden van het ANLb.** Uitbreiding is de komende jaren alleen mogelijk in Aanvalsplan Grutto-gebieden en overgangszones. Niet alle agrariërs kunnen hiervan gebruikmaken. Neem dit daarom niet op als volwaardig alternatief verdienmodel, tenzij onbeperkte uitbreiding van het ANLb wordt gegarandeerd.
- **Gevolgen voor boomgaarden.** Bij peilverhoging kunnen boomgaarden structureel te nat komen te staan, waardoor zij niet meer rendabel of functioneel zijn.

- **Borging kringloopwijzer.** Om de vergunningverlening juridisch houdbaar te maken moet o.a. de kringloopwijzer geborgd zijn op gebiedsniveau. Met een geborgde emissieplafond en een geborgd maatregeleninstrument zoals KPI instrument kan helpen in doelsturing.
- **UMDL** De collectieven en deelnemers blijven bezorgd dat de cijfers hieruit gekoppeld worden aan het UPLG.

Alsmede dat de cijfers niet anoniem blijven, tegen gemaakte afspraken. We zien graag in de communicatie dat UMDL en UPLG losgekoppeld wordt en dat UMDL niet wordt gezien om het UPLG op te lossen.

- **Uitgangswaarde vanuit de omgevingsverordening** moet de geborgde vergunningsverlening zijn. Zonder zekerheid en toekomstperspectief is groei van ANLb onzeker.
- **Inzet collectieven niet serieus genomen.** Sinds 2016 hebben collectieven een sterke groei in het natuurbeheer waaronder randen langs sloten en aanvalsplan grutto. Het voelt als een klap in het gezicht dat deze inspanning niet meegeteld wordt en gerealiseerde hectares natuur. Lijkt hetzelfde als recent is omgegaan met de verplichte bufferstroken nadat hier op vrijwillige basis de botanische randen waren afgesloten.

De Utrechtse Collectieven vragen de Provincie om de praktische uitvoeringsvoorwaarde van het ANLb, zoals de vrijwilligheid ongemoeid te laten. Ook vragen wij de provincie om zorg te dragen voor voldoende gezonde en rendabele agrarische bedrijven, zodat er voldoende capaciteit in het gebied blijft om uitvoering te kunnen geven aan het ANLb. En het ANLb ook in de 'witte' gebieden mogelijk te maken.

De gezamenlijke Utrechtse Collectieven voelen zich geen mede-eigenaar van het ontwerp-UPLG (in de huidige vorm), maar blijven openstaan voor een constructieve, gebiedsbrede samenwerking in de toekomst. Gebaseerd op wederzijds vertrouwen en bestuurlijke zorgvuldigheid.

Wij gaan graag hierover met u in gesprek,

Met vriendelijke groet,

Namens de Utrechtse Collectieven,

Boerennatuur Rijn Vecht en Venen Dick Gijsbert van der Horst,
Collectief Alblasserwaard Vijfheerenlanden Corné Vermaat,
Collectief Eemland Zeger Beukers,
Boerennatuur Utrecht-Oost Henk Davelaar,
Collectief Hollandse Venen Wim De Goeij,
Collectief Lopikerwaard Arjan van Diemen;
Collectief Rijn Gouwe Wiericke, Harold Vlooswijk.

Provinciaal secretaris, Maarten van Beek

16 februari, Benschop.